

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**
Jan Nowak

Warszawa, 09.06.2023 r.

DOL.401.252.2023.WL.RB

SEKRETARIAT Z-CY SZEFACKI

L.dz. DS: 175 316.2023
13.06.2023

Data wpływu

Pan

Dariusz Salomończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

ul. Wiejska 4/6/8

00-902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 26 maja 2023 r. (znak: SPS-WP.020.140.4.2023), w związku z przedłożeniem **Rządowego Projektu ustawy o rewitalizacji rzeki Odry** uprzejmie informuję, że Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych – zgodnie z art. 57 ust. 1 lit. c) rozporządzenia 2016/679¹ – doradza, zgodnie z prawem państwa członkowskiego, parlamentowi narodowemu, rządowi oraz innym instytucjom i organom w sprawie aktów prawnych i administracyjnych środków ochrony praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych. Zgodnie również z art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych założenia i projekty aktów prawnych dotyczące danych osobowych są przedstawiane do zaopiniowania Prezesowi Urzędu. W związku z powyższym, organ nadzorczy chciałby zwrócić uwagę na następujące kwestie.

Istotne jest zwrócenie przez Projektodawcę uwagi na uregulowanie kwestii przetwarzania danych osobowych w art. 15 projektowanej ustawy, dodającym art. 251i w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, 2687 oraz z 2023 r. poz. 295, 412 i 877), z poszanowaniem zasad dotyczących przetwarzania danych osobowych (art. 5 rozporządzenia 2016/679). Umieszczenie rozwiązań dotyczących przetwarzania danych w przepisach ustawowych sprzyja uporządkowaniu i przejrzystości prawa.

W ocenie organu nadzorczego powtórnej oceny wymaga wskazanie wprost w art. 251i ust. 3 ustawy - **Prawo wodne** na administratora danych. Wskazanie

¹ Rozporządzenie 2016/679 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.).

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-WP.020.140.5.2023

Data wpływu 13.06.2023r.

wprost w przepisie na podmiot będący administratorem, choć oczywiście dopuszczalne, nie jest konieczne z perspektywy ochrony danych osobowych. Co więcej, uczynienie tego w oderwaniu od konkretnych procesów przetwarzania danych, należy ocenić jako nieprawidłowe. Zgodnie z wytycznymi Europejskiej Rady Ochrony Danych, 07/2020, dotyczącymi pojęć administratora i podmiotu przetwarzającego zawartych w RODO, należy przyjmować, że „pojęcie administratora jest pojęciem funkcjonalnym, opiera się ono raczej na analizie okoliczności faktycznych niż analizie formalnej”, a co za tym idzie „rola administratora nie wynika z charakteru podmiotu przetwarzającego dane, ale z jego konkretnych działań w określonym kontekście”. Przyporządkowanie zatem wprost w przepisach prawa roli administratora musi odpowiadać sytuacji rzeczywistej.

Art. 6 ust. 1 lit. c) , a także art. 9 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 wskazują, iż przetwarzanie danych powinno wynikać z „obowiązku” ich przetwarzania lub „niezbędności” ich przetwarzania przez administratora (na tym m.in. polegała przyjęta przepisami rozporządzenia 2016/679 reforma przepisów w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenie dyrektywy 95/46/WE). Innymi słowy, przepisy ustaw krajowych (sektorowych, szczegółowych), zapewniające stosowanie przepisów rozporządzenia 2016/679 w porządku prawnym państwa członkowskiego (i zgodnie z tym porządkiem) wyposażać powinny wykonawców tych norm przetwarzających dane osobowe w „prawa i obowiązki” a nie w „uprawnienia” w przedmiocie przetwarzania danych osobowych. Ma to znaczenie tym bardziej w przypadku wykonawców norm będących organami publicznymi (czy podmiotami realizującymi zadania publiczne), obowiązany do działania na podstawie i w granicach przepisów prawa (konstytucyjna zasada praworządności). Przetwarzanie danych osobowych powinno być zatem powiązane z wykonywaniem skonkretyzowanych obowiązków i niezbędne dla ich realizacji. Ponownej analizy wymaga zatem przyjęcie w projektowanych przepisach ustawy – Prawo wodne pojęcia „uprawnienia” (art. 251i ust. 1 ustawy - **Prawo wodne**, w brzmieniu: „1. Inspekcja Wodna w celach, o których mowa w art. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 125 oraz z 2022 r. poz. 1700), jest uprawniona do przetwarzania informacji, w tym danych osobowych, z wyjątkiem danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe lub przynależność do związków zawodowych, danych genetycznych lub biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej, danych dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej osoby fizycznej, oraz ich wymiany z właściwymi organami i instytucjami krajowymi, Unii Europejskiej oraz innych państw, a także organizacjami międzynarodowymi”). Projektodawca, zamiast wskazywać kto jest administratorem, powinien wskazać na wszystkie cele, dla realizacji których niezbędne jest przetwarzanie danych i tylko w zakresie niezbędnym dla realizacji konkretnych postępowań prowadzonych przez organ wyposażony w obowiązek ich realizacji.

Takie ujęcie kwestii przyczyniłoby się do poszanowania zasad proporcjonalności, celowości (art. 5 ust. 1 lit. b), rzetelności i przejrzystości (art. 5 ust. 1 lit. a).

Kontynuując uwagi dotyczące **art. 251i ust. 1 ustawy - Prawo wodne**, odnieść się także trzeba do proponowanej „wymiany z właściwymi organami i instytucjami krajowymi, Unii Europejskiej oraz innych państw, a także organizacjami międzynarodowymi” danych osobowych określonych w tym przepisie. Wymiana takich danych jest oczywiście możliwa, przypomnienia jedynie wymaga okoliczność, że musi również znajdować podstawę prawną w spełniających walor konstytucyjności przepisach wskazujących prawa i obowiązki związane z taką wymianą danych osobowych. Ma to szczególne znaczenie w przypadku dokonywania wymiany z państwami spoza systemu europejskiego czy „organizacjami międzynarodowymi”, niedziałającymi wyłączenie w porządku prawnym Unii Europejskiej, których sposób współpracy z państwem określany jest np. w drodze umowy międzynarodowej. W ocenie organu z powyższego przepisu nie wynika natomiast jaka będzie podstawa prawna przetwarzania danych, zwłaszcza, gdy przekazywane będą dane szczególnych kategorii oraz dane, o których mowa w art. 10 rozporządzenia 2016/679. Wówczas taka podstawa prawna powinna być szczególnie starannie tworzona, z uwzględnieniem postulatów z art. 9 ust. 2, 3 i 4 rozporządzenia 2016/679. Ponadto, jeśli dane przekazywane będą poza Europejski Obszar Gospodarczy, ich przesyłanie musi uwzględniać postanowienia wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-311/18 Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Ltd., Maximilian Schrems (tzw. sprawa Schrems II).

Zwrócić także trzeba uwagę na **art. 251i ust. 5 ustawy - Prawo wodne**, który ogranicza stosowanie rozporządzenia 2016/679. Zgodnie z obowiązującą w Rzeczypospolitej Polskiej hierarchią aktów prawnych ustawy muszą być zgodne z rozporządzeniami Unii Europejskiej, niedopuszczalne jest więc ograniczenie rozporządzenia 2016/679 projektowaną ustawą, bez spełnienia przesłanek z art. 23 rozporządzenia 2016/679. Art. 18 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 wskazuje na katalog przypadków, w których osoba, której dane dotyczą może domagać się ograniczenia przetwarzania danych, które jej dotyczą. W zakresie, w jakim żądanie tej osoby jest uzasadnione, administrator ma obowiązek zastosować się do wymogów jakie nakłada na niego art. 18 rozporządzenia 2016/679. Aby ograniczyć stosowanie przepisów rozporządzenia 2016/679, zgodnie z wytycznymi Europejskiej Rady Ochrony Danych, 10/2020, w sprawie ograniczeń na mocy art. 23 RODO, podstawy wprowadzanych ograniczeń muszą być jasne, nie naruszać istoty praw podstawowych, być środkiem koniecznym i proporcjonalnym w demokratycznym społeczeństwie oraz dotyczyć jednej z podstaw wymienionych w art. 23 rozporządzenia 2016/679. W szczególności prawo krajowe musi być wystarczająco jasne, aby zapewnić osobom fizycznym odpowiednie wskazanie okoliczności i warunków, w których administratorzy są uprawnieni do stosowania takich ograniczeń. Należy zwrócić uwagę, że w tej sytuacji Projektodawca powinien przeprowadzić ocenę skutków dla ochrony danych, co pozwoliłoby mu, już na etapie tworzenia przepisów prawa, dokonać analizy ryzyk, na które w niniejszej opinii zwraca uwagę organ nadzorczy.

Jednocześnie wskazać należy, że uwagi organu nadzorczego, przedstawiane w toku prac legislacyjnych, mają charakter eksperckich wskazówek dla projektodawcy, który podczas formułowania przepisów prawa powinien zadbać o stosowanie przepisów rozporządzenia 2016/679. To projektodawca ponosi odpowiedzialność za konstrukcję przepisów, które powinny być proporcjonalne do zakładanych celów regulacji i zgodne z zasadami wynikającymi z art. 5 rozporządzenia 2016/679.

Z wyrazami szacunku,

Prezes Urzędu
Ochrony Danych Osobowych
Jan Nowak

/-dokument w postaci elektronicznej
podpisany kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/